

KONGL. MAJ:TS

Befallningshafvandes

uti

HALLANDS LÄN

till

KONGL. MAJ:T

i underdånighet afgifne

FEMÅRS-BERÄTTELSE,

för Åren 1832, 1833, 1834, 1835 och 1836.

STOCKHOLM;
NORDSTRÖMSKA BOKTRYCKERIET, 1840.

INLEDNING TILL

Kongl. Maj:ts befallningshafvandes femårsberättelse för åren ... – Stockholm, 1823-1857.

Täckningsår: 1817/1821-1851/55.

Kungl. Maj:ts överståthållares i Stockholms stad och Kungl. Maj:ts befallningshavandes i Sveriges län till Kungl. Maj:t femårsberättelser. Vissa femårsperioder finns även tabellbilagor.

Berättelserna innehåller följande avdelningar:

- Länets allmänna beskaffenhet
- Innevånare
- Näringar
- Politisk författning
- Städer

Efterföljare:

Bidrag till Sveriges officiella statistik. H, Kungl. Maj:ts befallningshavandes femårsberättelser, jämte Sammandrag för åren ... på Nådigaste befallning utarbetad och utgivet av Statistiska centralbyrån. – Stockholm, 1863-1912. Täckningsår: 1856/60-1901/05 = N.F., [1]-10.

Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes uti Hallands Län till Kongl. Maj:t i underdånighet afgifne Femårs-Berättelse, för Åren 1832, 1833, 1834, 1835 och 1836.

Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2010.

Vid digitaliseringen har en innehållsförteckning skapats och lags till.

KONGL. MAJ:TS

Befallningshafvandes

uti

HALLANDS LÄN

till

KONGL. MAJ:T

i underdånighet afgifne

FEMÅRS-BERÄTTELSE,

för Åren 1832, 1833, 1834, 1835 och 1836.

STOCKHOLM;
NORDSTRÖMSKA BOKTRYCKERIET, 1840.

INNEHÅLL

Underdånig berättelse

	Sid.
1:o. Länets allmänna beskaffenhet.....	3.
2:o. Innevånare.....	3.
3:o. Näringar.....	4.
Jordbruk.....	4.
Boskapsskötsel.....	5.
Skogar.....	5.
Bergsrörelse.....	6.
Fabriker.....	6.
Binäringar.....	6.
Slöjder.....	7.
Handel.....	7.
Flygsand.....	7.
4:o. Politisk Författning.....	8.
Kammarverk.....	8.
Politie.....	8.
Uppfostrings- och Undervisnings-Anstalterne på Landet.....	9.
Hälsovården.....	9.
Fattigvården.....	9.
Städer.....	10.
Kungsbacka.....	10.
Warberg.....	10.
Falkenberg.....	11.
Halmstad.....	11.
Laholm.....	12.

1:o. *Länets allmänna beskaffenhet.*

Enär de till Eders Kongl. Maj:t åren 1822 och 1828 afgifne underdånige Femårs-Berättelser innehålla Länets läge, vidd och beskaffenhet, äfvensom jordmånens olika art och bördighet, torde Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, i dessa ingen förändring underkastade omständigheter, få nåden åberopa berörde Berättelser.

2:o. *Innevånare.*

Folkmängden utgjorde vid 1836 års Mantals- och Skattskrifningar i Länet 91,741, hvaraf 51,495 Skattskrifne och 40,246 af åtskillige orsaker derifrån befriade. Ifrån och med 1832 års början till 1836 års slut har således folkmängden i Hallands Län ökats med 3,883 personer eller 776 årligen. Quinquennii-Tabellen från 1831 till och med 1835 upptager väl folkmängden vid sistnämnde års slut till 93,355 personer, men dervid är att observera, att i sistnämnde summa inbegripas dels Sjömän, som inskrifvas å Sjömanshuset i Götheborg, dels Tjenste- och Arbetsfolk, som afgå till nämnde stad men synnerligast Skåne, der de finna bättre utkomst. Sommaren 1834 bortrycktes af Choleran, som endast härjade i Fjäre Fögderi närmast Götheborg, 130 personer af omkring 250, som deraf voro angripne. Den betydliga folkökningen är på intet sätt tillfredsställande för allmänna väståndet. I Fjärås Pastorat, som har en folkmängd af omkring 4,400 personer, finnas Torpare och Backstugusittare med Hustrur och Barn till ett antal af 1,400 och således nära $\frac{1}{3}$:del af folkmängden obesuten. De tätt på hvarandra följande missväxtåren hafva försatt isynnerhet dessa sistnämnde i svår belägenhet och ökat tiggeriet. Förhållandet med de öfrige Församlingarne i Länet är i mer och mindre mån liknande detta, och folkökningen är störst bland den fattigaste klassen af Länets innevånare.

Folklynnnet är berömligt och Moraliteten god. Ehuru näringsutvägarne snarare minskats än förökats, hafva dock Brottmålen under de förflutna 5 åren ej tilltagit. Åtskilliga Brottmål hafva blifvit föröfvade af kringvandrande personer från andra Län.

De sednare årens svagare skördar och missväxter torde bidragit till nykterhet hos Allmogen. Presterskapet har bemödat sig att inom för-

samlingarne bidraga till öfverenskommelser i detta afseende; men fyllerlasten lär ej kunna utrotas, så länge husbehofs- och fabriks-bränningen fortfar.

3:o. *Näringar.*

Jordbruk. Odlingarne äro i ett jemnt tilltagande, så väl bland Allmogen som vid de större Egendomarne. Laga Skiftena fortgå inom Länet och befordra betydligt odlings-bemödandet samt verka fördelaktigt för en kommande tid, ehuru kännbara de befinnas för dem, som både utflytta och qvarbo i Byelagen. Det understöd, som af Eders Kongl. Maj:t i Näder beviljats för utflyttningar, har underlättat de kännbara och betydliga kostnader, hemmansägarna vid Laga Skiften nödgats vidkännas.

Linodlingen bedrifves med framgång, särdeles i norra delen af Länet, och väfnader tillverkas till afsalu å marknader. Hampa odlas endast till husbehof. Potatoesodlingen tilltager årligen; men beklagligen förbrukas en stor del till Brännvins-bränning, ehuru de nyttigare kunde användas.

Länets areal uppgår till 1,000,936 Tunneland, deraf Åker, Ång och Odlingbar Jord upptaga 323,369 Tunneland samt Mossar, Kärr, Ljunghedar, kala Berg, Flygsands-fält, Sjöar och Vattendrag 677,567 Tunneland. Länets Kongl. Hushålls-Sällskap, som ägde kännedom att inom Länet funnos betydliga vattensjuka trakter, som genom utdikning kunde göras fruktbara, anmodade år 1834 den förtjenstfulle Agronomen Stephens att på Sällskapets bekostnad undersöka och afväga 4 särskilt uppgifne sidländta landsträckor, hvarigenom åsyftades dels Ramsjöns sänkning och dels upprensning af Himble, Tollered och Stens åar. Dessa undersökningar företogs samma år och sedan Charta öfver fälten blifvit aflemnad, samt afvägning verkställd, meddelade Stephens det utlåtande:

Att Ramsjöns sänkning skulle kunna verkställas för en summa af 7,316 $\frac{2}{3}$ R:dr Banko, deruti dock ej inbegripits inköpet af en Qvarn, som för företaget är hinderlig. Jordägarna, öfver förslaget hörde, hafva ej kunnat förmås förena sig om deltagande i kostnaden, ehuru genom Sjöns sänkning nära 2000 Tunneland jord kunde göras odlingsbar, och betydliga Torf-mossar derigenom vinnas.

Att Himble-åens upprensning uppgår till en kostnad af 14,000 R:dr Banko, hvarigenom 2,000 Tunneland, bestående af Svart-mylla på lerbotten, som nu ej gifva Jordägarna så mycket hö, som ersätter bergningskostnaden, kunde göras fruktbärande: att, efter utdikningen, hela fältet kau besås med Hvete och Klöfver, och att ehuru Stephens i Sverige afvägt

mer än 200,000 Tunneland sidländt mark, han aldrig funnit något fält erbjuda sig till så lönande och fördelaktig odling som detta. År 1835 hölls sammanträde med de uti detta företag intresserade 6 Socknar, hvilka, sammanlagdt innehållande 140 mantal, förklarade sig oförmögne att af kostnaden bestrida mer än $\frac{1}{3}$ eller 4,666 $\frac{2}{3}$ R:dr Banko, samt önskade att underdånig anhållan skulle hos Eders Kongl. Maj:t göras om anslag af Statsmedel för åstadkommande af detta för Länet nyttiga företags verkställande.

Att Tollereds å kunde till stor båtnad för angränsande ägor och utan hinder upprensas för en kostnad af 6,698 R:dr 40 sk. Banko. Jordägarna, som efter Stephens föreskrift börjat smärre odlingar och derefter skördat 12:te till och med 19:de kornet af utsädet, hafva derefter förklarat sig villige att deltaga i kostnaden för nämnde ås upprensning; samt slutligen,

Att betydligaste hindret för Stens-åens upprensning är en Qvarn vid Gropmällan. Denna uttappning är dock mer att anse såsom af enskildt beskaffenhet, emedan de flesta ägorne tillhöra Skottorps Säteri.

Önskligt vore att dessa tilltänkta odlingar kunde realiseras. Jag är förvissad att Länet då kunde umbära understöd af Spannemål eller Statsmedel vid inträffande mindre goda skördar.

Boskapskötsel. Den flere år å rad inträffade ringa höfångsten har vållat att kreaturens antal betydligt förminskats och har i anledning deraf priset å dem stigit betydligt. Allmogens kreatur, som redan tidigt på våren utsläppas å de ljunghbeväxta utmarkerne, och der kvarlemnas till vintrens början, kunna ej uppnå särdeles storlek. Endast på större Egenomar finnas bättre racer och har Ägaren af Skottorp från England infört utmärkta Boskapskreatur. I södra delen af Länet, der Fårskötseln ej o-betydligt idkas, i anseende till Allmogens tillverkning af Vadmal, Strumpor m. m., har dock genom foderbrist antalet af Får förminskats. Genom Directeur Stephens är från Skottlands högländer införskrifvit några Chiviot-Får, dem han ansåg mycket passande för södra Halland. Nu finnas på Biskopsgårds Kungsgård 25 stycken sådana, som trivas väl, gå ute hela året och lemna 2 å 3 gånger så mycket ull som vanliga Får. Ullen är den gröfre, men befinnes tjenlig till de tillverkningar, hvarmed Allmogen här sysselsätter sig.

Skogar. Krono-Parker eller Allmänningar finnas ej i Länet. Sedan Skatte-Allmogen erhöll rättighet att till sig lösa den på deras jord befintliga Ekskog, och af Laga Skiftena den följd uppstått, att den skog, som ej kan utbytas, inom viss tid skall afverkas eller huggas, hafva de ringa

Ekeskogarne ytterligare aftagit. För återplantering är Allmogen föga fallen, och uppmaningar dertill lemnas utan afseende. Samma förhållande är med Bokskogarne, hvilka medtagas mycket genom Stafver, som utföras till Norrige.

Länets Hushålls-Sällskap har från England förskrifvit och utdelat 20,000 Lärk-Träd (*Larix*) plantor.

Bergsrörelse finnes ej i Länet.

Fabriker. Vid den i Halmstad varande Klädesfabrik, hvarmed är förenadt ett Färgeri, tillverkades 1836 15,442 alnar Kläde, 1,615 alnar Filtar, 15,000 alnar Vadmal, beredt till Boji, 85 alnar Flanell, alltsammans till ett värde af 68,183 R:dr Banko. Denna Fabrik sysselsätter 97 arbetare. Tillverkningen har årligen förökats genom Ägarens, Herr Wallbergs, förtjenstfulla verksamhet.

Annestorps Fabrik i Lindome Socken, består af ett Mechaniskt Bomulls-spinneri, har 12 Spinnstolar och 2:ne Kast-Machiner och sysselsätter 40 arbetare. Tillverkningen har på året uppgått till 35,000 $\mathcal{L}$ Bomullsgarn, i värde till 35,000 R:dr Banko.

I Länet finnas 3:ne Pappersbruk, som drifvas med mindre fördel, sedan Klippans Pappersbruk i Skåne kommit i full verksamhet och de fleste requisitioner af papper der göras.

Antalet af Tegelbruk har förminskats till 6, troligen en följd af minskad skogstillgång. Några mindre betydande Läder-Garfverier finnas å Landet.

Binäringar. Jagten är ej betydlig i Länet. Orrar, Rapphöns och Harar finnas att tillgå; men endast högst få Rådjur på någon större Egendom.

Laxfisket vid Halmstad, Laholm, Falkenberg och Ås Kloster har dessa 5 år varit omväxlande och några år, särdeles vid Falkenberg, obetydligt.

Endast vid kusten idkas Fiske, hvilket så länge kustboernes båtar äro så små, som de nu brukliga, icke kan företagas å djupet. De vanliga fiskslagen äro Torsk, Koljor, Hvittling, Hvarf, Flundror, Tunga och äfven Hummer. I Träslöfs Socken vid Warberg finnes ett Fiskeläge.

Af Pottaska tillverkas behofvet för 2:ne vid Halmstad befintelige Såp-Bruk.

Saltpeter tillverkas numera högst obetydligt, så väl af brist å bränsele, som deraf att näringen ej befinnes lönande, sedan Kronans pris blifvit nedsatt till 5 R:dr Lispundet.

Sjöfarten har de sednare åren varit lifligare. Uti de vid sjökusten i Fjäre Fögderi belägne Socknar idkas sjöfart af inneväarne, antingen i

egenskap af Coopvardie-Skeppare, som föra fartyg för andra, eller ock segla de för fragt på Inrikes Orter med mindre båtar. Många ynglingar i nämnde Fögderi låta inskrifva sig i Sjömanshusen och taga byror till sjöresor så väl på In- som Utrikes Orter.

Antalet af Allmogens söner och drängar, som begifva sig till Skåne på Tröskarbete, har betydligt aftagit.

Slöjder. Allmogen i Lindome Socken förfärdigar alla slags Meubler, som, bestående af Soffor, Stolar, Bord, Chiffonierer, Bureauer, Commoder, Sängar m. m., i anseende till arbetets godhet och smakfullhet afsättas med fördel både in- och utrikes. Uti denna och Elfsåkers Socken förfärdigas äfven 12 à 1600 Liar och Skäror, som afyttras till Allmogen i kringliggande Socknar.

Linväfnaden har betydligt tilltagit i norra delen af Länet, hvarest linodlingen fortgår med ökad framgång. Väfskedar af rör förfärdigas af Allmogen i Knäreds och Hishults Socknar, samt afsättas så väl i angränsande Provinser, som i Danmark och Norrige. Allmogens qvinnor i södra Halland sysselsätta sig berömligt med Ylle-tillverkningar, såsom af Golfmattor, Hästtäcken, Ryor m. m. Deras husflit och arbetshåg inbringa en betydlig del af Allmogens kronoskatter, hvartill utvägar annars skulle saknas.

Handel. Så vidt landtbygden angår, drifves den i allmänhet med något skogs-effecter, linne- och ylleväfnader, kreatur och ladugårds-producter, som föryttras till städerna, särdeles till Götheborg, samt vid marknader inom och utom Länet.

Flygsand. Med oafbruten omsorg och framgång hafva Flygsandsplanteringarne blifvit fortsatte. Under loppet af sistförflutne 5 år hafva på sandfälten i Länet blifvit utsådde:

416½ Tunnor Furukottar.

7½ Rundt Ahl-frö.

84 Tunnor Sandrör, Sandhafre och Sandgräs.

Ny fredsstängsel har blifvit uppförd kring Tönnersa, Eskelstorps samt Vasslunda Sandfält, dock uppstå ofta tvister i följd af Allmogens obenägenhet för hägnadernes kring sandfälten underhåll. De äldsta Furuplanteringarne äro nu hundne till 4 à 5 alnars höjd, och sandfälten på flere ställen redan läkte och gräslupne. Sandplantören Bruhn fortfar att med nit och skicklighet befordra planteringarne.

Vid hvarje års slut har jag till Eders Kongl. Maj:t afgifvit underdånig berättelse om Sandplanteringarne och redovisning för de till flygsandens hämmande i Näder anslagne Statsmedel.

4:o. Politisk Författning.

Enligt Tabellerne har Stats-Bidraget för år 1836 uppgått till 328,372 R:dr 12 sk. 5 rst. Från härvarande Ränteri öfversändas omkring 160,000 R:dr till Embetsverken i Stockholm. Detta är visserligen ett betydligt belopp; men verkningarne deraf skulle dock vara mindre känbara om ej, såsom förhållandet nu är, största delen deraf, tvärt emot hvad i andra Provinser eger rum, gingo ur Länet.

Jordskatten, utom Personelle Utskylder, uppgår för ett mantal Skatte- eller Krono-Hemman till ungefär 100 R:dr B:co.

Efter 5 års medium af Markegångs-Taxorne utgör Indelta Båtsman- nens underhåll på ett mantal ungefärligen 14 R:dr 28 sk. 5 rst. och för hvarje Rote 58 R:dr 17 sk. 9 rst.

Underhållet af allmänna Vägar och Broar kan beräknas till minst 8 à 10 R:dr per hemman; men då Halmstads brygga år 1834 ombyggdes, belöpte kostnaden sig till 42 R:dr B:co för hvarje mantal af Halmstads och Tönnersjö Härader.

Diverse Onera i afseende på allmänna Byggnader, Brandstoder &c. äro i Tabellen upptagne.

Kammarverk.

Inga särskildte hemman hafva på sednaste fem åren blifvit skattlagde. Kronohemmanet N:o 1, $\frac{2}{3}$ mantal, Hjelmseryd i Breareds Socken har sedan flere år tillbaka varit utan åbo, och efter det Kongl. Kammar-Collegium nu mera förordnat att med detta hemman skall förfaras såsom med öde hemman, har åtgärd i detta afseende blifvit vidtagen och beror för när- varande på pröfning.

De förändringar, hvilka i sednare fem åren uppkommit uti hemma- nens Natur, härleda sig från Skatteköp å Krono-hemman.

Rättigheten att lösa och disponera Ekeskogen å Krono-Skattehemman har i sednare tid mycket ökat Skatteköpen.

Antalet af hemmanen af särskildta Naturer, så väl som af Kungs- gårdarne är i Tabellen upptaget.

Politie.

Inom Länet finnas 4 Kronofogdar samt 11 Länsmän, som till biträde äga så kallade Kronofjerdingmän, hvilka förordnas af Kronofogdarne bland välkände, skicklige hemmansägare. Dessutom finnas 2:ne Landsfiscaler.

Uti

Uti hvarje Byelag äro tillsatte Ordningsmän, som bidraga till ordningens bibehållande, tiggeriets hämmande och kringstrykande passlöse personers fasttagande.

Uppfostrings- och Undervisnings-Anstalterne på Landet äro ännu föga tillfredsställande. Den i sednaste Femårs-Berättelse omnämnda Skola i Tolö Socken har, oagtdadt Biskopen och Commend. Wingårds bemödande, ej kunnat fortfara, och Ägaren af Gåsewadsholm har äskat Byggnadens försäljning.

Den så kallade Alsingska Skolan i Veinge Socken, som den 6 Augusti 1832 öppnades, lofvar god framgång, och hafva från nämnde tid 325 Barn derstädes njutit undervisning.

Uti Skummeslöfs By af Höks Härad har Innehafvaren af Skottorps Säteri, Ryttmästaren Möller år 1833 låtit uppbygga ett Skolhus, samt underhåller Skollärare för 60 à 70 Barn, hvaraf 24 de fattigaste få bo på stället. Stiftaren, som helt och hållit af egne medel bekostat denna vackra inrättning, utdelar särskildte uppmuntringar till barnen för visad flit och skicklighet.

Hälsovården bestrides af 2:ne Provincial-Läkare, hvaraf en är stationerad i Kungsbacka och en i Halmstad, samt 2:ne Lazarett- och 2:ne Stads-Läkare, hvilka sistnämnde äfven biträda med läkarevård på Landet.

År 1835 har ett Lazarett och Curhus med 25 sängar blifvit för norra Halland inrättadt i Warberg, hvartill Eders Kongl. Maj:t på min underdåniga hemställan upplåtit Artilleri-Casernen på Warbergs f. d. fästning. En särskild Direction har af Eders Kongl. Maj:t blifvit förordnad och trädde nämnde år i verksamhet till verklig båtнад för norra delen af Länet, som förut måst transportera sina sjuke 12 à 15 mil till Halmstad. Södra Hallands Lazarett i Halmstad har härigenom blifvit förminskadt till 16 sängar.

Vaccinatörer och examinerade Barnmorskor finnas i alla Städer och de flesta Landtförsamlingar.

Djurläkare har ej kunnat anskaffas, enär anslaget till dess aflönande är högst otillräckligt och Församlingarnes hörde ombud vägrat erlægga 8 sk. banko på hvarje mantal, som erfordras till aflöning för 2:ne Djurläkare.

Fattigvården så väl i Städerne som på Landet är felaktig och uppfyller på intet sätt ändamålet. Antalet af tiggare har under missväxtåren så tilltagit, att Communerne ej mäga försörja sina egne än mindre de från andra orter kringvandrande tiggare, sjömän och gesäller, hvaraf Länet

mer än andra Provinser besväräs. Önskeligt vore att någon allmän åtgärd vidtoges till hämmande af det öfverhandtagande tiggeriet.

Gästgifverierne äro 27 till antalet, och är nu mera all hållskjuts afskaffad.

Tvänne Sparbankar hafva blifvit inrättade, näml. i Halmstads och Warbergs städer. Den förstnämnde beslöts den 28 Januarii 1835 och öppnades samma år d. 4 Julii, sedan genom sammanskotter en Grundfond af nära 3000 R:dr B:co var samlad. Denna Sparbank har haft utmärkt framgång och tillvunnit sig allmänt förtroende. Vid 1836 års slut uppgingo Insättningarne till 6,490 R:dr 37 sk. B:co.

Sparbanken i Warberg, som likaledes haft framgång och beredt åsyftad nytta, inrättades år 1836, och har Länets Kongl. Hushålls-Sällskap understött dessa gagneliga inrättningar.

Brandstods-föreningar äro väl i de flesta församlingar ingångne, men de påkalla sådane förändringar, som sednare tiders erfarenhet visat vara nödvändige, och komma Länets Innevånare att höras öfver nu upprättadt nytt förslag till reglemente för desse inrättningar.

En ny Väganläggning emellan Kungsbacka och Götheborg för undvikande af flere svåra backar är i fråga att tillvägabringas genom actier. Kostnadsförslag är uppgjordt och vägen blir derigenom jemn samt $\frac{1}{4}$:dels mil kortare.

Anstalter till rofdjurs utödande, bestå i mindre Skall-lag. Vargar hafva de sednare åren förökat sig och gjort mycken skada. De ledigblefne Jägmästare-, Hejderidare- och Skogvaktare-tjensterne komma, i afvaktan på ny organisation af Skogs- och Jägeri-Staten, ej att tillsättas.

Städer.

Kungsbacka. Belägen $2\frac{1}{2}$ mil från Götheborg, kan denna lilla stads handel ej vara betydlig; dess jordbruk är inskränkt och består endast af 100 Tunneland åker och äng. Landtmanna-producterne från den folkrika orten afföras till Götheborg, hvarföre flere af stadens innevånare förskaffat sig andelar i närbelägne hemman. Sjöfarten är ringa, liksom Handtverkerierne. Ett Färgeri och 2:ne Garfverier finnas i staden. Borgerliga rörelsen har hvarken af- eller tilltagit under de sednare fem åren.

Staden har skola och fattigbus, och Provincial-Läkaren i norra Halland är här stationerad.

Warberg. En betydelig del af stadens ägovidd upptages af berg och ofruktbara höjder. Jordmonen kan ej hänföras till den bättre; men

genom tillgången på hafstång m. m. är den förbättrad och gifver vackra skördar af både Säd, Potäter och Gräs, enär den, som fallet är, väl brukas.

Sjöfart, Handel och Handtverkerier, hvaraf staden skulle hämta sitt bestånd, äro i märkbart aftagande, och hafva de täta missväxtåren vållat en minskad rörelse. Exporterne äro inskränkte, men bestå hufvudsakeligen af Bokestafver, som afsändes till Norrige, der sill och fiskvaror återhämtas. Linfrö afgår till Götheborg. Ehuru en ny väg är öppnad till Kind i Elfsborgs Län, der skogstillgång finnes, är handeln med skogseffecter ringa.

Undervisningen i stadens lägre Lärdoms-skola bestrides af en Rector och en Collega.

Staden lönar en Läkare, men dessutom finnes en Läkare för det nyligen här inrättade Lazarett och Curhus. Den här anlagda Badinrättning har under de sednare åren varit mycket besökt och tillvunnit sig stort förtroende.

Hamnförbättring har länge varit önskad och skulle säkerligen bidraga till stadens förmon och uppkomst.

Falkenberg. Stadens förnämsta näringsfång utgöras af Åkerbruk, som de sednare åren varit föga lönande, någon inrikes Handel samt Sjöfart och Fiske, hvilka näringar dock icke tilltagit. Laxfisket har äfven varit mindre fördelaktigt, så att fattigdomen i detta samhälle synbart tilltagit.

Staden har en Skola och Fattighus, men mägtar ej anskaffa och underhålla Läkare.

Halmstad. Staden har betydlig ägovidd; odlingarne tilltaga och afkastningen af jordbruket är förökad. Handtverkerierne äro med få undantag i ett försvagadt skick.

Af Fabriker finnes för närvarande den förutnämnde betydliga Klädesfabriken samt 2:ne Såpbruk som tillverka 3,820 fjerdingar Såpa, i värde uppgifne till 28,650 R:dr. Dessutom finnes en mindre Spegel- och Hatt-fabrik.

Handeln har de sednare åren betydligt tilltagit, och de Handlandes antal förökats. Skogseffecter utgöra de förnämsta exporterne.

Skolundervisningen sker af en Rector och två Colleger. Denna lägre Lärdomsskola förtjenar berömmas.

Sjukvården besörjes af den här stationerade Provincial-Läkaren samt Stads- och Lazarett-Läkaren.

Fattighus finnes för de åldrige och bräcklige, och besörjes fattigvården för öfrigt genom penningutdelningar.

Hamnbyggnaden, som börjats 1837, skall otvifvelaktigt medföra stora fördelar för denna stad. Alla förberedande åtgärder för detta gagneliga företag äro vid 1836 års slut vidtagne och första årets Stats-anslag 6,000 R:dr B:co äro från Kongl. Stats-Contoret till Hamnbyggnads-Directionen ankomne.

Laholm. Äfven denna stad har betydlig ägovidd och jordbruk, som dock de sednare åren gifvit ringa afkastning, i följd hvaraf, då de fleste innevånarne äro jordbrukare, sednare årens missväxter haft ett menligt inflytande på stadens välstånd. Handeln är inskränkt till en obetydlig bodhandel och Sjöfart kan icke idkas, i anseende till Laga åens uppgrundning.

Handtverkerierne äro ringa och obetydliga. Här tillverkas fina och goda Ullstrumpor, hvarmed åtskillige personer försörja sig.

Staden har Läkare, Skola och Fattighus.

Halmstads Slott den 6 December 1839.

C. VIRGIN.

W. J. KLEWERSTRÖM.

CARL HANE.